

SZEGEDI ÍTÉLŐTÁBLA
Pf.I.20.397/2017/6.szám

A Szegedi Ítéltábla a dr. Szőnyi-Molnár László ügyvéd által képviselt **felperes neve (címe)** szám alatti lakos felperesnek – a **(jogtanácsos neve)** által képviselt **I.rendű alperes neve (címe)** szám alatti székhelyű I. rendű, a dr. Szloboda János ügyvéd által képviselt **II.rendű alperes neve (címe)** szám alatti lakos II. rendű, **III.rendű alperes neve (címe)** szám alatti lakos III. rendű és **IV.rendű alperes neve (címe)** szám alatti lakos IV. rendű alperesek ellen kártérítés iránt indított perében a Kecskeméti Törvényszék 2017. március 13. napján kelt 5.P.20.244/2013/119. számú ítélete ellen a felperes részéről 122. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán lefolytatott másodfokú eljárásban meghozta a következő

Í T É L E T E T:

Az elsőfokú bíróság ítéletét **helybenhagyja.**

Kötelezi a felperest, 15 nap alatt fizessen meg az I. rendű alperesnek 500.000,- (Ötszázezer) Ft és a II-IV. rendű alpereseknek mint egyetemleges jogosultaknak 500.000,- (Ötszázezer) Ft másodfokú eljárási költséget.

A le nem rótt 2.500.000,- (Kettőmillió-ötszázezer) Ft fellebbezési eljárási illeték az állam terhén marad.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I N D O K O L Á S

A felperes 1998. és 2004. között a **(város neve)**-i A/11, /25, /30, B/25, /66, /70 és /79 helyrajzi számú ingatlanokon alma, illetve szilva ültetvények telepítését vállalta részben pályázati támogatásból, részben önerőből. A telepítéseket elvégezte.

A ... Megyei Növény- és Talajvédelmi Szolgálat 2002. március 20-i szakvéleménye szerint a A/30 helyrajzi számú 3,48 hektár terület telepítést kizáró talajtani hibával rendelkezik, ezért alma telepítésére talajtanilag alkalmatlan. A A/11, /18 és /25 helyrajzi szám alatti 7,64 hektár terület alma telepítésére talajtanilag alkalmas, de talajjavítás végrehajtása a talajjavítási szakvéleményben előírtak szerint kötelező.

Az I. rendű alperes a II. és IV. rendű alperesek kérelmére a 2006. június 16-án engedélyt adott a **(város neve)**-i C/17, /23 és /24 helyrajzi számú szántó művelési ágú ingatlanokra erdő rendeltetésű akácos telepítésére. Előírta, az erdőtelepítés során figyelemmel kell lenni arra, hogy a faállomány függőleges koronavetülete növekedésével arányosan a földrészlet határán belül maradjon, továbbá hogy a faállomány a szomszédos ingatlan hasznosítását az indokolt mértéket meghaladó módon ne

korlátozza, ne veszélyeztesse. Az engedély kiadása a kérelmezők által csatolt erdőtelepítési-kivitelezési terv és termőhelyfeltárási szakvélemény alapján történt. A II. és IV. rendű alperesek a telepítést a tervnek megfelelően végezték el. Az erdőt a felperesi gyümölcültetvénytől a **(város neve)-i D** helyrajzi számú út választja el.

A gyümölcültetvénytől nyugati irányban a **B/76** helyrajzi számú ingatlanon 7500 m² alapterületű, sarjról újult erdő van, amely a III. rendű alperes tulajdona. A **A/43** és **/45** helyrajzi számú ingatlanokon 2003-ban a III. rendű alperes az I. rendű alperes engedélye nélkül akácerdőt telepített. A telepítésről az I. rendű alperes tudomással bír, azt az Országos Erdőállomány Adattár tartalmazza. A felperesi gyümölcültetvény a 2005-ös termőre fordulástól kezdődően nem hozott eredményt.

A felperes mezőgazdasági gépparkját 2006-2008. között fokozatosan leépítette, értékesítette anyagi megfontolások miatt, az ültetvényt növényvédő szerekkel nem kezelte. 2011. évtől kezdődően a gyümölcsfák kitelepítését is megkezdte. 2012-2013. során 3 hektár alma és 2 hektár szilvaültetvény kitermelése történt meg.

A felperes 2009. május 8-án bejelentést tett vis maior esemény miatt, amelyben 2009. április 24-i fagykárt jelölt meg.

A falugazdász által a fagykárral érintett területről felvett jegyzőkönyv 2009. május 18-án kelt és rögzíti, hogy termés nyomokban található, amely folyamatosan hullik a fákról.

A 2010. május 31-i falugazdász jegyzőkönyv szerint 2010 februárjában érte fagykár a területet, a bejelentés időpontja nem ismert. A jegyzőkönyv megjegyzés rovatában szerepel, hogy az almaültetvény a hiányos növényvédelem miatt gombabetegségekkel fertőzött, a falugazdász főleg varasodást észlelt.

A 2011. június 2-án kelt falugazdász jegyzőkönyv 2011. május 6-i fagykár időpontot rögzít, a bejelentés ideje itt sem ismert. A megjegyzés rovat szerint az ültetvény gazoló kaszálás előtt áll.

A ... Megyei Kormányhivatal Földművelésügyi Igazgatóságának 2012. június 21-i helyszíni szemle jegyzőkönyve tartalmazza, hogy a felperes 2012. március 24-i és április 2-i bejelentése szerint az érintett területeket téli és tavaszi fagykár érte.

A 2012. december 6-i keltű hatósági bizonyítványban tavaszi fagykár megjelölés szerepel, a káresemény és a bejelentés idejét nem tünteti fel.

A felperes kérelme alapján az egyes megelőző évekre 2009-ben 16.579.431,- Ft, 2010-ben 2.535.993,- Ft, 2011-ben 1.161.251,- Ft, 2012-ben 5.125.610,- Ft kárenyhítési támogatásban részesült, igényeit részben találta megalapozottnak a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal, illetőleg részben tudta teljesíteni.

A felperes a módosított keresetében (26. számú jegyzőkönyv 2. oldal 4. bekezdés) 274.502.000,- Ft egyetemleges megfizetésére kérte kötelezni az alpereseket kártérítés – elmaradt haszon és költségek megtérítése – címén. Követelését arra alapította, hogy a gyümölcültetvény 2005-ös termőre fordulásától kezdődően nem hoz termést minden évben előforduló fagykár miatt. Ennek oka a II-IV. rendű alperesek által a szomszédos ingatlanokon telepített erdők miatt kialakult fagyzug, amely folyamatos fagykárt eredményez. Az I. rendű alperessel szembeni igényét államigazgatási jogkörben okozott kártérítés címén terjesztette elő, mivel – álláspontja szerint – az erdőtelepítés engedélyezése során jogellenesen járt el, mulasztott azzal, hogy nem volt figyelemmel az erdő sajátosságai miatt a gyümölcsösben keletkező károsodás lehetőségére. Véleménye az volt, az erdőtelepítéshez engedélyezett fafajták tulajdonságai, a telepítés sajátosságai olyan mikroklíma kialakulását eredményezték, amely az érintett gyümölcsösben évről-évre károsodást okozott.

Az elsőfokú bíróság 21. számú részítéletével a 2005-2007. évek vonatkozásában a kártérítés iránti keresetet elutasította elévülésre hivatkozva.

A Szegedi Ítéltábla Pf.I.20.097/2014/5. számú végzésével a részítéletét lényeges eljárási szabálysértés miatt hatályon kívül helyezte és ugyanezt a bíróságot a per további tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasította. A megismételt eljárásra elsősorban annak vizsgálatát írta elő, hogy az erdőtelepítés bármilyen mértékben okozhatta-e a felperes kárát, mivel arra a korábbi peradatok ellentmondó adatokat tartalmaznak.

Az elsőfokú bíróság a folytatódó eljárásban meghozott ítéletével a keresetet elutasította. Határozatának indokolása szerint a II. és IV. rendű alperesek által kezdeményezett erdészeti eljárásban a felperes ügyféli jogokkal nem rendelkezett, ezért a régi Ptk. 349. §-a szerinti rendes jogorvoslati lehetőséget sem vehette igénybe, így közvetlenül keresettel fordulhatott az I. rendű alperessel szemben a bírósághoz. A szakértő 4 és szakértő 2 kirendelt szakértők szakvéleményei alapján megállapította, az erdőtelepítés következtében fagyzug nem jöhetett létre. Szakértő 4 szakvéleménye alapján kiemelte, a vizsgált gyümölcsösben a körülötte telepített erdőterületek nem okozhattak fagy- illetve ködkárt az ahhoz szükséges feltételek hiányában. A II-IV. rendű alperesek tulajdonában lévő akácos semelyik fejlődési időszakában nem akadályozhatta a szél mozgását, mivel azon belül utak vannak, ahol szabadon járhatott a levegő. Szakértő 2 szakvéleménye alapján pedig rámutatott, a fagy jelenlétét a perrel érintett időszakban az Országos Meteorológiai Szolgálat kimutatása sem támasztotta alá és olyan adat sincs, amely jelentős, több fokos negatív hőmérsékletet mutatna. Az, hogy radiációs fagy kialakulhatott-e a területen, ennyi év után egyértelműen, minden kétséget kizáróan nem állapítható meg. **Szakértő 3** magánszakértői véleményével kapcsolatosan kiemelte, miután a perbeli terület döntően sík, a szakvéleményben említett völgykatlanról nem lehet beszélni, ezen túlmenően a II. és IV. rendű alperesek akácerdejétől a felperesi ingatlant út választja el. **Szakértő 1** magánszakértői véleményét értékelve rámutatott, a szakértő konkrét adatokkal az érintett területekre vonatkozóan nem rendelkezett, erre a felperes sem szolgáltatott bizonyítékot és a vélemény kizárólag a 2015-ös évre vonatkozik. A felperes pedig nem az e véleményben megjelölt advektív, hanem az ún. radiációs fagy kialakulását jelölte meg kára okaként. Hangsúlyozta, a kirendelt szakértők szakvéleményei szerint a radiációs fagy ellen lehet védekezni, amit a felperes elmulasztott. Azt ugyanakkor, hogy a felperes pontosan mikor hagyott fel ültetvényének gondozásával, a tanúk vallomása alapján sem lehetett egyértelműen megállapítani. Újabb szakértő kirendelését az ügyben szükségtelennek ítélte amiatt, hogy felperesi adatszolgáltatás hiányában ilyen módon sem lehetne egzakt választ kapni arra a lényegi kérdésre, van-e az erdőtelepítés és a felperest ért kár között okozati összefüggés. Kiemelte, a felperes keresetlevelében még fagyzugként jelölte meg a kár bekövetkezésének okát, az általa felkért szakértő már szállítási fagyra hivatkozott, a felperes pedig az eljárás során az ok tekintetében álláspontját radiációs fagyra módosította.

Az ítélet ellen a felperes terjesztett elő fellebbezést, mely elsődlegesen annak keresete szerinti megváltoztatására, másodlagosan hatályon kívül helyezésére irányult. Érvelése szerint az elsőfokú bíróság nem megfelelően megállapított tényállás alapján és a rendelkezésre álló bizonyítékok helytelen mérlegelésével, illetve hiányos, homályos és ellentmondásos szakértői vélemények alapján hozta meg ítéletét. Ez utóbbiak és a szakértői kompetencia hiánya miatt nem lett volna lezárható a per, a szakvélemények alapján a releváns kérdések sem válaszolhatók meg. A per legfontosabb kérdése hogy van-e, volt-e fagyzug a perrel érintett területen. Erre a kérdésre egyik kirendelt szakértő sem adott választ, ehelyett – az alperesekkel együtt – vitatták a kárfelvételi jegyzőkönyvek adattartalmát. Mivel azonban ezzel kapcsolatos álláspontjukat nem tudták alátámasztani, a fagykár megtörténte dokumentumokkal igazoltnak minősül. **Szakértő 3** magánszakértő szakvéleményére utalva kiemelte, nem hagyott fel több évre visszamenőleg az ültetvény művelésével. Fenntartotta korábbi – új szakértői kirendelésre irányuló – bizonyítási indítványát arra nézve, hogy a gyümölcsösben a körülötte lévő erdőterületek okozhattak-e fagy-, illetve ködkárt. Fellebbezésének

kiegészítésében újabb magánszakértői véleményt csatolt, ami – véleménye szerint – alátámasztja álláspontját.

Az I. rendű alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte, megismételve az általa korábban előadottakat. Kifejtette, a Pp. 164. § (1) bekezdése alapján a felperesnek mint károsultnak kell bizonyítania azt, hogy a hatóság jogellenesen járt el és ezzel okozati összefüggésben kárt okozott neki. Az ehhez szükséges bizonyítékok hiányára utalva hangsúlyozta, a felperes nem vezetett gazdálkodási naplót, nem mért helyi hőmérsékletet, csapadékot, sőt azt sem tudta megmondani, hogy pontosan mikor következett be fagy az ültetvényében, igazolt tények hiányában viszont értelmetlen újabb szakértőt kirendelni.

A II-IV. rendű alperesek fellebbezési ellenkérelme szintén az elsőfokú ítélet helybenhagyására irányult. Véleményük az volt, az elsőfokú bíróság igen széleskörű bizonyítást folytatott le, melynek során bizonyítást nyert, hogy az állított kár bekövetkezte és tevékenységük között okozati összefüggés nincs. Lényegesnek tartották, hogy a 91D erdőrészlet 2006. őszén került telepítésre, a következő évben a termesztési technológia előírásai szerint töre kellett metszeni, így a perrel érintett időszakban az akácültetvény a fák tényleges magasságára és egyedeinek törzsátmérőjére tekintettel a levegő áramlását nem akadályozhatta. Álláspontjuk szerint a felperes megalapozatlanul tekinti azonosnak a mezővédő erdősávok szerepét és jellegzetességeit az erdőterületekével, ennek kapcsán rámutattak, a többszintes mezővédő erdősáv sem tudja teljesen elzárni a levegő mozgását, a perbeli területek azonban nem mezővédő erdősávok. Kiemelték, a perben bizonyított, hogy a felperes semmilyen fagyvédelmi tevékenységet nem végzett, az általa állított rendszeres fagyhatás ellen nem védekezett, kárát meg sem próbálta enyhíteni, csökkenteni. De egyetlen olyan adatot sem tudott szolgáltatni, amely állításait a fagykár bekövetkezésével kapcsolatban alátámasztotta volna. Hivatkoztak arra is, hogy a felperes, bár számára a jogszabályok kötelezően előírták permetezési és – az állami támogatásra vonatkozó pályázat elnyerése miatt – gazdálkodási napló vezetését, e dokumentumokat mégsem tudta bemutatni.

A fellebbezés alaptalan.

A felperes keresetében az I. rendű alperessel szemben közigazgatási jogkörben okozott kárra [1959. évi IV. törvény (rPtk.) 339. § (1) bekezdés és 349. § (1) bekezdés], míg a II-IV. rendű alperesekkel szemben a Ptk. 100. §-ában foglalt szomszédjogi szabályok megsértésére hivatkozva terjesztette elő kártérítési igényét. Érvelése szerint az alperesek egymással összefüggő cselekményeivel, mulasztásaival oksági kapcsolatban állt elő kára. Hivatkozása – tartalmát tekintve – többek közös károkozásának felel meg, ami az alperesek egyetemleges marasztalását alapozhatja meg (Ptk. 344. § (1) bekezdés). Az I. rendű alperes kirívó jogszabálysértését abban látta, hogy mulasztásával lehetővé tette a kialakuló fagyzug okaként megjelölt erdőtelepítéseket, a II-IV. rendű alperesek pedig mint szomszédos erdőtelepítők felelősek a kárért.

Több személy közös károkozása esetén a kár különböző felelős személyekhez kapcsolódó okfolyamat eredménye. A bírói gyakorlat szerint a károsult irányában egységes folyamatként megjelenő, egymásra épülő károkozó magatartások megalapozzák az együttes károkozás megállapítását (hasonlóan: Pécsi Ítéltábla Pf.III.20.083/2012/5.) és a károkozók egyetemleges marasztalását akkor is, ha valamelyik fél a többiek szándékos magatartása mellett csak gondatlan volt (hasonlóan: Kúria Pfv.X.21.612/1999/7.). Közös károkozásról azonban csak akkor beszélhetünk, ha a károkozó magatartások vagy szervesen összekapcsolódnak, vagy legalább olyan minimális kapcsolat van közöttük, hogy a direkt károkozó magatartást nem tanúsító félnek kellő

gondosság mellett számolnia kellett azzal, hogy magatartása (mulasztása) mások károkozását könnyíti meg.

A perbeli esetben az I. rendű és a további alperesek egymás közötti viszonylatában ez a feltétel nem valósult meg. Maga a felperes sem tudott megjelölni olyan jogszabályhelyet, melyet az I. rendű alperes megszegett úgy, hogy kellő gondosság, előrelátás mellett számolnia kellett volna azzal, hogy esetleges mulasztása lehetővé teszi a felperes kárának bekövetkeztét. Ennek hiányában viszont az I. rendű alperes II-IV. rendű alperesekkel közös károkozásáról nem beszélhetünk, hiszen nem közös akarattal véghezvitt – állított – károkozás történt, és a megjelölt kár a hatóság és a szomszédok egymás közti relációjában nem magatartásaik, mulasztásaik együttes hatásaként állt elő, azok legfeljebb okozatilag kapcsolódhatnak egymáshoz. Ilyen esetben pedig az előbbi követelmény megvalósulása is szükséges (hasonlóan: dr. Zoltán Ödön: Felelősség a szerződésen kívül okozott károkért Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó Budapest 1961. 42. oldal). Ekörben lényeges, hogy az I. rendű alperest sem az erdőről és az erdő védelméről szóló 1996. évi LIV. törvény (régi Evt.), sem a 2009. évi XXXVII. törvény alapján nem terhelte ellenőrzési kötelezettség arra nézve, hogy a telepített és fennmaradási engedéllyel bíró erdők milyen hatással vannak a környező mezőgazdasági kultúrákra.

De a felperes más konkrét, a kártérítési felelősségét megalapozó I. rendű alperesi kirívó jogszabálysértést sem tudott megjelölni, holott a jogalkalmazó szervek felelősségét csak kirívóan súlyos jogalkalmazási és jogértelmezési tévedés alapozza meg (eBDT2008.1817., BH2000.400. számú eseti döntések), illetve általában nem lehet kártérítési felelősség alapja a jogszabály által megengedett mérlegelés eredményeként hozott határozat.

A régi Evt. 35. § (3) bekezdése és 38. § (2) bekezdése tartalmazza az I. rendű alperes erdőtelepítésekkel kapcsolatos törvényi kötelezettségeit. A felperes tényállítást sem tett arra vonatkozóan, hogy az I. rendű alperes itt rögzített törvényi kötelezettségét mely magatartásával, hogyan, mikor szegte meg és az miért tekinthető kirívóan súlyos jogalkalmazási hibának, ezért helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság kártérítési felelősségének hiányát. Megjegyzi az ítéletábra, a régi Evt. 35. § (3) bekezdésének alkalmazása szempontjából lényeges koronavetület fogalmát a 88/2007. (VIII.17.) Fvm. rendelet 2. § 13. pontja határozza meg akként, hogy az az erdőtelepítés szélső csemetéinek törzsétől számított maximum 3 méter széles sáv. A perben nem merült fel arra vonatkozóan adat, hogy a II-IV. rendű alperesek erdőtelepítésének koronavetülete a jogszabályban előírt határértéket meghaladná, ez pedig az I. rendű alperes kártérítési felelősségének megállapítását szintén kizárja, hiszen így ezzel kapcsolatos körülményt sem láthatott előre.

A II-IV. rendű alperesek felelősségét illetően a felperes keresetében a Ptk. szomszédjogi szabályaira hivatkozott. A Ptk. 100. §-a szerint a tulajdonos a dolog használata során köteles tartózkodni milyen olyan magatartástól, amely másokat, különösen szomszédait szükségtelenül zavarná, vagy jogaik gyakorlását veszélyeztetné. A tilalom megsértése esetén kötelmi kártérítési jogviszony jön létre, melynek alanya kötelmi kötelezettként a károkozó. A Ptk. 100. §-a tehát önmagában nem kárfelelősségi szabály, hanem olyan dologi jogi jellegű tiltó rendelkezés, amelynek megsértése hozza létre a felek közt a kárkötelmet. Ez azt jelenti, hogy a szomszédjogi sérelemre alapított, szükségtelen zavarástól való tartózkodás megsértésével keletkezett kártérítési igényt a szerződésen kívül okozott károkra vonatkozó szabályok szerint, a Ptk. 339. § (1) bekezdése alapján kell elbírálni. Ebből következően az általános kártérítési felelősség konjunktív elemeit a Pp. 164. § (1) bekezdésének megfelelően a károsultnak kell bizonyítania. Ha ez bármelyik elem tekintetében sikertelen, a követelés alaptalan.

A bírói gyakorlatban is általában érvényesül a *neminem laedere* elve, vagyis minden kárt okozó aktív magatartás jogellenes, ha nincsen valamilyen, a jogellenességet kizáró körülmény, ilyen lehet külön törvény megengedő szabálya (BDT2003.833.). Ennek megfelelően a bírói gyakorlat döntően akkor vizsgálja a jogellenességet, ha mulasztásról van szó. Ez a szomszédjogi szabályok alkalmazásakor azt jelenti, hogy a szükségtelen zavarás minden esetben jogellenes. Önmagában az, hogy a hatóság adott magatartás tanúsítására engedélyt adott, nem elegendő annak megállapításához, hogy a zavarás szükséges mértékű, hiszen a tulajdonost a kellő engedély beszerzésén és az abban foglaltak betartásán kívül terheli az a kötelezettség is, hogy mások zavarásától, jogaik gyakorlásának veszélyeztetésétől tartózkodjék (hasonlóan: BDT2001.404., BDT2001.532., BH2000.244. I. tétele, BH1994.245. II. tétele).

A Ptk. 100. §-ának alkalmazásakor a szükségesség határának adott esetben való meghúzásához a tulajdonos és mások érdekeinek összemérésére van szükség, melynek során a szükségképpen ellentétes érdekek kiegyenlítése mentén húzható meg a tulajdonos használati jogának korlátja. Ennek meghatározása az összes körülmény vizsgálata alapján történhet, és elsősorban a bíróság mérlegelési jogkörébe tartozik figyelembe véve, hogy bizonyos mértékű józan emberi előrelátás mellett számítható zavarást a szomszédnak el kell viselnie. A tűrési küszöb esetenként eltérő lehet a zavarás jellegétől, a környezet sajátosságaitól, az ingatlan funkciójától és a technikai fejlődés adott állásától függően. A szükséges, vagyis az ésszerű tűrési határon belüli, illetőleg a szükségtelen, azaz a tűrési határon kívüli zavarás tényét az érintettek jogos érdekeinek összemérése eredményeként lehet megítélni (BH2002.537., BDT2008.1919., BDT2003.2887). E körülmények vizsgálatára, mérlegelésére azonban csak akkor kerülhet sor, ha a károkozó zavarás már bizonyított.

Mindezen elveknek megfelelően – az ítéletábla Pf.I.20.097/2014/5. számú végzésének indokolása szerint – a folytatódó eljárásban az elsőfokú bíróságnak elsősorban azt kellett vizsgálni, hogy az erdőtelepítés bármilyen mértékben okozhatott-e a felperesnek kárt az általa állított módon. Etekintetben a bizonyítási kötelezettség a felperest terhelte. Egyetért az ítéletábla az elsőfokú bírósággal abban, hogy a beszerzett bizonyítékok és a peradatok a II-IV. rendű alperesek kártérítési felelősségét nem támasztják alá. Szakértő 4szakértő szakvéleményében kategorikusan kizárta a fagyzug kialakulásának lehetőségét és szakértő 2igazságügyi szakértő sem látta igazolhatónak az okozati összefüggés tényét a felperes által érvényesített időszakra (2008-2013) vetítetten. Lényeges az is, hogy a kirendelt szakértők szakvéleményei egymást megállapításaikban alátámasztják, ezekkel kapcsolatosan az elsőfokú ítélet helyes mérlegelést tartalmaz. Megjegyzi az ítéletábla, a fagykár tényét is többségében csupán falugazdász jegyzőkönyvekkel kívánta igazolni a felperes, melyek tartalma rendkívül hiányos, sok esetben a kár bekövetkezett idejét sem rögzíti és az esetleges faggyal összefüggő kár mértékének megállapításához nélkülözhetetlen alapadatokat sem tartalmazza, különös tekintettel az ültetvény gondozásában mutatkozó, dokumentált hiányosságokra. De a releváns tényekre a felperes egyéb objektív tartalmú bizonyítékot sem tudott szolgáltatni. És mivel 2009-2012. között nagyszámú fagykár támogatásban részesült, ahhoz, hogy fagykár miatt további kártérítést kaphasson, a megtérítetten felül bekövetkezett, a II-IV. rendű alperesi erdők által okozott fagy miatt előállott kárát kellett volna bizonyítania. Ehhez a hiányos falugazdász jegyzőkönyvek és a tanúvallomások nem elégségesek még akkor sem, azok alapján a fagykár tényét esetlegesen bizonyítottanak fogadnánk el. A felperes tehát sem az okozati összefüggést, sem azt, hogy a térített összegben felüli kára következett volna be, hitelt érdemlően igazolni nem tudta.

A fellebbezés kapcsán kiemeli az ítéletábla, hogy általánosságban véve a fél által beszerzett szakvéleményben foglaltak csak abban az esetben teszik aggályossá az igazságügyi szakvéleményt, ha az kellően részletezett, ésszerű indokaival rámutat az igazságügyi szakvélemény megállapításainak hiányaira, ellentmondásosságára (BDT2005.1119.). Ha a fél egyoldalú felkérése

alapján közreműködő magánszakértő véleménye nem alkalmas arra, hogy a perben beszerzett szakvélemény megalapozottságát illetően a bíróságban kétséget támasszon, vagy legalábbis felvesse a további bizonyítás szükségességét, akkor a magánszakértői véleményt a fél személyes előadásának kell tekinteni (BDT2005.1092.).

A **szakértő 3** és **szakértő 1** magánszakértők által elkészített vélemények e feltételeknek nem felelnek meg. **Szakértő 3** magánszakértői szakvéleménye nem kellően részletezett, tényekkel nem alátámasztott, és a perrel érintett időszakra vonatkozóan konkrét, részletesen indokolt megállapításokat egyáltalán nem tartalmaz, míg **szakértő 1** szakvéleménye nem a perrel érintett időszakra vonatkozik (114. számú jegyzőkönyv 40.). Ezzel szemben a beszerzett igazságügyi szakértői vélemények igen részletesek, megfelelően indokoltak, tényekkel, szakirodalommal alátámasztottak.

De azon túl, hogy a magánszakértői vélemények nem adtak kellő alapot a további – újabb – szakértői bizonyításhoz, attól azért sem lett volna további eredmény várható, mert a felperes elegendő tényadatot sem tudott szolgáltatni. Helyesen értékelte ekörben az elsőfokú ítélet nyomatékával azt, hogy a falugazdász jegyzőkönyvek felvétele és az állított káresemények időpontjai között is olyan hosszú idő telt el, hogy az azokban foglaltak is – többnyire – csak a felperes előadásaiként, nem a tények bizonyítékaiként értékelhetők.

Ugyanakkor a rendelkezésre álló peradatok alapján megállapítható, hogy a felperes kárenyhítési (Ptk. 340. § (1) bekezdés) kötelezettségének sem tett eleget, mivel – személyes nyilatkozata szerint – növényvédő szerekkel ültetvényét nem gondozta, és a perbeli időszakban ehhez szükséges mezőgazdasági gépparkját is értékesítette. A szakértők valamennyien egyetértettek abban, hogy a nem kellően ápolt, magára hagyott, gondozatlan ültetvény is közrejátszhatott a megfelelő termés elmaradásában.

A **(város neve) A/30** helyrajzi számú területre telepített ültetvény tekintetében pedig azért eleve kizárt az alperesek kárfelelőssége, mert a ... Megyei Növény- és Talajvédelmi Szolgálat e területre olyan kizáró talajhibát jelzett a felperesnek, amely szerint az alkalmatlan almaültetvény telepítésére. A felperes tehát itt saját kockázatára vállalta ültetvény telepítését.

A kifejtettekre tekintettel az ítéletábra az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

Az eredménytelenül fellebbező felperes a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján köteles az alperesek másodfokú eljárásban felmerült költségeit megfizetni, amelyet az ítéletábra a felperes 26. számú jegyzőkönyvben felemelt keresete alapján megállapított pertárgyérték figyelembevételével határozott meg a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés c) pontja, (5) és (6) bekezdései alapján, a kifejtett jogi képviselési tevékenységgel arányban állóan.

A le nem rótt fellebbezési eljárási illeték a felperes személyes költségmentessége folytán az állam terhén marad (6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (1) bekezdés, 14. §).

Szeged, 2017. november 3.

Dr. Kiss Gabriella s.k.	Bálint Attila s.k.	Bánfalvi-Bottyán Csilla s.k.
a tanács elnöke	előadó bíró	táblabíró